

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
1.1. Wprowadzenie	4
1.2. Przedmiot opracowania	7
1.3. Zakres i cel opracowania	8
1.4. Metodyka opracowania i źródła danych przyjętych do analizy	9
2. Ogólna charakterystyka powiatu	10
2.1. Uwarunkowania społeczno- gospodarcze	10
2.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne powiatu	12
2.1.2. Demografia	14
2.1.3. System transportowy	15
2.2. Charakterystyka przyrodnicza powiatu	17
2.2.1. Morfologia i rzeźba terenu, warunki hydrogeologiczne i hydrologiczne	17
Morfologia i rzeźba terenu	17
Warunki hydrogeologiczne	18
Warunki hydrologiczne	18
Zasoby wód podziemnych	19
2.2.2. Gleby	19
2.2.3. Formy ochrony przyrody	20
Rezerваты przyrody	20
Parki krajobrazowe	20
Obszary chronionego krajobrazu	20
Użytki ekologiczne	22
Pomniki przyrody	22
Obszary NATURA 2000	22
2.2.4. Lasy	24
2.3. Formy oddziaływania człowieka na środowisko	25
2.3.1. Zaopatrzenie w wodę	25
2.3.2. Gospodarka ściekowa	25
2.3.3. Gospodarka odpadowa	27
2.3.4. Złoża kopalin kruszywa naturalnego	28
3. Uwarunkowania prawne programu ochrony środowiska	29

4.	Rozpoznanie przedmiotu opracowania	30
4.1.	Analiza działań w świetle zadań dla powiatu wyznaczonych w Programie.....	30
4.1.1.	Cele i realizacja zadań o charakterze systemowym.....	31
	System transportowy	31
	Turystyka i rekreacja.....	35
	Rolnictwo i osadnictwo.....	36
	Przemysł.....	36
	Awarie przemysłowe	38
	Edukacja ekologiczna	40
4.1.2.	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody 42	
	Ochrona przyrody i krajobrazu	42
	Ochrona lasów	43
	Ochrona gleb	45
	Ochrona zasobów kopalin.....	46
4.1.3.	Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne	47
	Ochrona jakości wód podziemnych.....	47
	Ochrona jakości wód powierzchniowych.....	48
	Gospodarka odpadami.....	49
	Jakość powietrza atmosferycznego	50
	Hałas.....	50
4.2.	Zarządzanie programem ochrony środowiska.....	51
4.2.1.	Instrumenty prawne.....	51
4.2.2.	Instrumenty finansowe	53
4.2.3.	Instrumenty społeczne	55
4.2.4.	Instrumenty strukturalne.....	55
5.	Podsumowanie i wnioski	56
5.1.	Określenie stopnia wykonania przedsięwzięć określonych w Programie	56
5.1.1.	Generalna ocena realizacji zadań	56
5.2.	Trudności we wdrażaniu Programu	57
5.3.	Wnioski z ustaleń	58
6.	Spis literatury i materiałów wykorzystanych w opracowaniu.....	61

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia geodezyjna powiatu według kierunków wykorzystania [na 31.12.2007 r.]	10
Tabela 2 Powierzchnia powiatu i gmin	13
Tabela 3 Wielkość zaludnienia w gminach powiatu leszczyńskiego wg. stanu na 31.12. 2006 r.	14
Tabela 4 Zestawienie parametrów większych jezior.....	19
Tabela 5 Pozwolenia na budowę i zgłoszenia płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojowicę w latach 2005 – 2007.....	48
Tabela 6 Gospodarowanie Powiatowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2006 – 2007	54

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Nadrzędną zasadą polityki ochrony środowiska, zarówno na poziomie państwowym, jak i na najniższym szczeblu zarządzania jest **zasada zrównoważonego rozwoju**. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie stymulowanie rozwojem gospodarczym i społecznym, aby możliwe było zachowanie zasobów środowiska dla przyszłych pokoleń. Oznacza to konieczność stosowania zasad wynikających z aktualnie obowiązującego dokumentu „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, który został przyjęty przez Rząd w grudniu 2002 roku i zaakceptowany przez Sejm w drodze uchwały w maju 2003 roku. Dokument stanowi aktualizację i uszczegółowienie „II Polityki Ekologicznej Państwa” (PEP) przyjętej przez Sejm RP w sierpniu 2001 roku, która uwzględnia priorytetowe kierunki działań określone w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowisko.

W dokumencie PEP sprecyzowano zasady uszczegóławiające kardynalną zasadę polityki (ekologicznej) - zasadę zrównoważonego rozwoju:

- zasada przezorności - przewidywania i podejmowania działań, wcześniej niż istnieje pełne naukowe potwierdzenie problemu,
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego – realizacja sprawiedliwości międzygrupowej w dostępie oraz równoważenie szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą,
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi – konieczność traktowania narówni celów ekologicznych i pozostałych - integracji aspektów ochrony środowiska z innymi zagadnieniami takimi jak transport, rekreacja, przemysł itp.,
- zasada regionalizacji – rozszerzanie uprawnień samorządów terytorialnych do ustalania regionalnych rozwiązań - każdy region ma prawo do własnej społeczno-gospodarczej i ekologicznej polityki,
- zasada uspołecznienia polityki ekologicznej – stworzenie warunków do udziału obywateli i grup społecznych w procesie kształtowania polityki zrównoważonego

rozwoju, dostęp do informacji, wspieranie obywateli, którzy działają na rzecz ochrony środowiska,

- zasada prewencji - zapobiegania przyszłym problemom u źródła, stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), recyklingu, zintegrowanego podejścia do ograniczania zanieczyszczeń i zagrożeń, wprowadzanie pro-środowiskowych systemów zarządzania produkcją i usługami,
- zasada „zanieczyszczający, płaci” – odpowiedzialność za stan środowiska ponoszą wszyscy jego użytkownicy,
- zasada subsydiarności – stopniowe przekazywanie kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny, tj. najniższy, na którym dane problemy mogą być skutecznie rozwiązywane,
- zasada klauzul zabezpieczających – możliwość odstępstwa kraju od prawa Unii Europejskiej – stosowania w uzasadnionych przypadkach ostrzejszych środków niż wymagania prawa wspólnotowego,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej – wybór planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych uwzględniający potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę efektów.

Polityka Ekologiczna Państwa zakłada etapy osiągania celów:

- etap realizacji celów średniookresowych w pierwszym okresie członkostwa w Unii Europejskiej, zakładającym realizację programów dostosowawczych (2003-2010)
- etap realizacji celów długookresowych w ramach strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku.

Wprowadzenie zasady zrównoważonego rozwoju oznacza potrzebę zintegrowania polityki ochrony środowiska z politykami innych sektorów.

Ochrona środowiska jest jedną z najważniejszych dróg do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, jednak o w pełni zrównoważonym rozwoju można mówić przy osiągnięciu czterech łańcuchów:

- ekologicznego,
- społecznego,

- ekonomicznego (gospodarczego),
- przestrzennego.

Program uwzględnia również uwarunkowania wojewódzkie wynikające:

- ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego (2000 r.),
- z Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego (2002 r.),
- z Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego (2003 r.).

Podstawowym aktem prawnym w zakresie ochrony środowiska jest *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)*, która stawia wymagania zarówno w odniesieniu do polityki ekologicznej państwa, jak i programów ochrony środowiska przygotowywanych dla potrzeb województwa, powiatu i gmin.

Stąd „Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego” zwany dalej Programem określa wymagania wobec samorządu powiatowego odnoszące się do polityki ekologicznej państwa a w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia podstawowych celów.

Celem Programu jest również zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców, rozwój gospodarczy i rozwój infrastruktury technicznej przy respektowaniu zasad ochrony środowiska przyrodniczego.

„Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego”, uchwalony został Uchwałą Nr XXIV/169/05 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 8 listopada 2005 roku. Uchwalony program obejmuje zadania w cyklu 4-ro letnim 2005-2008 z uwzględnieniem perspektywy do 2015 roku. Zarząd Powiatu zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata raportów o wykonaniu Programu i przedstawiania ich Radzie Powiatu.

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest ocena realizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego”, w związku z obowiązkiem wynikającym z *Ustawy Prawo ochrony środowiska* o dokonywaniu jego oceny co dwa lata.

Mimo tak krótkiego okresu, jaki upłynął od zatwierdzenia programu ochrony środowiska nastąpiły zmiany w przepisach na tyle znaczące, że część zadań zapisanych w programie uległa zdezaktualizowaniu.

Do najważniejszych celów związanych z ochroną środowiska, do których zgodnie z Programem będzie zmierzał samorząd oraz jednostki mu podległe zaliczono:

- osiągnięcie dobrego stanu technicznego dróg powiatowych i pozostałej infrastruktury drogowej,
- rozwój turystyki i agroturystyki poprzez optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu, przy pełnej ochronie przyrody i krajobrazu,
- należyta i stabilna ochrona obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- wspieranie zadań zmierzających do poprawy jakości wód powierzchniowych poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej,
- odpowiednie wydatkowanie środków z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (wspieranie przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową jako zadania samorządu gminnego, edukacją ekologiczną, ochroną wód w ramach „obszarów azotanowych”, wykorzystaniem energii odnawialnej, likwidacją azbestu.

Uchwalony Program określa cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Nie zawiera, niestety, mechanizmów, zasad i kryteriów oceny stopnia realizacji celów przyjętych w tymże programie.

1.3. Zakres i cel opracowania

1 stycznia 1999 roku weszła w życie reforma administracyjna kraju. Miejsce dwustopniowego podziału administracyjnego zajął system trójstopniowy.

W nowym układzie administracyjnym powstał powiat leszczyński, który znalazł się w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego.

Administracyjnie powiat leszczyński obejmuje obszar siedmiu jednostek, tj. dwa miasta i gminy oraz pięć gmin wiejskich z wyłączeniem miasta Leszna, które uzyskało status powiatu grodzkiego.

Punktem odniesienia dla oceny wdrażania „Programu Ochrony Środowiska” dla powiatu leszczyńskiego są dane dotyczące stanu środowiska przyjęte w programie, tj. od czasu reformy administracyjnej kraju.

Celem opracowania jest ocena realizacji działań zdefiniowanych w „Programie Ochrony Środowiska dla powiatu leszczyńskiego” w zakresie zadań przewidzianych do realizacji przez Starostę i jednostki organizacyjne Starostwa.

Efektom opracowania będzie:

- określenie stopnia wykonania działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- inne działania, nie ujęte w programie,
- ocena rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analiza przyczyn tych rozbieżności.

1.4. Metodyka opracowania i źródła danych przyjętych do analizy

W ocenie realizacji programu wykorzystano materiały:

- sprawozdania z wykonania zadań przez jednostki podległe Staroście,
- sprawozdanie z wydatkowania Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska,
- sprawozdania z wykonania zadań przyjętych w programie, a należących do Starosty.

Wśród opracowań, z których korzystano w pracy należy wymienić:

- Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego,
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu leszczyńskiego,
- Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami dla powiatu leszczyńskiego za okres od 15.06.2004 do 31.12.2006 r.
- Plan rozwoju lokalnego powiatu leszczyńskiego na lata 2004-2006,
- Plan rozwoju lokalnego powiatu leszczyńskiego na lata 2007-2013,
- Raporty o stanie środowiska w Wielkopolsce z 2003, 2004, 2006 roku,
- Województwo Wielkopolskie –podregiony, powiaty, gminy województwa –2006 - Urząd Statystyczny w Poznaniu,
- Geografia Polski Mezoregiony fizyczno-geograficzne – J. Kondracki - PAN Warszawa.

Ponadto korzystano z obowiązujących aktów prawnych - konstytucja RP, ustawa z *dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz.150)*

2. Ogólna charakterystyka powiatu

2.1. Uwarunkowania społeczno- gospodarcze

Bogactwem powiatu leszczyńskiego są tereny rolnicze stanowiące ponad 67,0 % powierzchni, w związku z tym dominującą i stojącą na wysokim poziomie gałęzią gospodarki na terenie powiatu leszczyńskiego jest rolnictwo.

Tabela 1 Powierzchnia geodezyjna powiatu według kierunków wykorzystania [na 31.12.2007 r.]

Stan na 1.01.2006 r.	[ha]	Stan na 1.01.2006 r.	[ha]
powierzchnia ogółem	80 264	tereny przemysłowe	138
grunty orne	43 590	inne tereny zurbanizowane	191
sady	330	tereny wypoczynkowe	160
łąki	7 182	drogi	2 031
pastwiska	1 076	koleje	217
użytki rolne zabudowane	976	komunikacyjne inne	69
grunty pod stawami rowami	580	użytki kopalne	30
las	20 200	grunty pod wodami	1 586
zadrzewienia	278	użytki ekologiczne	134
tereny mieszkaniowe	589	nieużytki	818
		pozostałe (tereny różne)	89

Źródło : Starostwo Powiatowe - Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami

Liczba gospodarstw rolnych w powiecie wynosi 5 059. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi w powiecie 10,04 ha gruntów. Jest to więcej niż przeciętnie w województwie, gdzie na jedno gospodarstwo rolne przypada średnio 9,91 ha (wg „Województwo Wielkopolskie Podregiony-powiaty – gminy 2004 r. Urząd Statystyczny w Poznaniu”).

Do największych zakładów rolnych na terenie powiatu należą:

- Instytut Zootechniki Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Pawłowicach,gmina Krzemieniewo,
- Przedsiębiorstwo Rolne Długie Stare Spółka z o.o. , gmina Świąciechowa,
- Ośrodek Hodowli Zarodowej Garzyn Spółka z o.o. , gmina Krzemieniewo.

Bardzo ważną i dającą nadzieję na przyszłą formę przedsiębiorczości wiejskiej staje się agroturystyka. Aktualnie na terenie powiatu prowadzi działalność kilkanaście gospodarstw agroturystycznych. Adresy tych gospodarstw funkcjonujących na terenie powiatu leszczyńskiego dostępne są na stronie internetowej: www.powiat-leszczynski.pl

Powiat leszczyński oferuje znakomite warunki do wypoczynku, uprawiania turystyki, sportu i rekreacji nad brzegami licznych jezior. Przez teren powiatu przebiegają liczne szlaki turystyczne, piesze, rowerowe (patrz.: „*Mapa powiatu leszczyńskiego*” – Wydawnictwo Becker, Bydgoszcz).

2.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne powiatu

Województwo wielkopolskie pod względem administracyjnym w strategii wojewódzkiej podzielone zostało na 4 subregiony. Powiat leszczyński w tym podziale terytorialnym województwa znajduje się w Podregionie (subregionie) Poznańskim, w jego południowo-zachodniej części.

Geograficznie powiat leszczyński, obejmuje południowo-zachodnie obszary województwa wielkopolskiego. Zajmuje powierzchnię 803 km², co stanowi ok. 2,6 % powierzchni województwa.

Tabela 2 Powierzchnia powiatu i gmin

		Powierzchnia [ha]
1.	Powiat leszczyński	80 264
Gminy miejsko-wiejskie		
2.	gmina Osieczna	12 345
	w tym miasto:	476
3.	gmina Rydzyna	13 273
	w tym miasto:	220
Gminy wiejskie		
4.	Krzemieniewo	11 258
5.	Lipno	10 336
6.	Święciechowa	13 447
7.	Wijewo	6 144
8.	Włoszakowice	12 764

Źródło: Starostwo Powiatowe - Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami [na 31.12.2007 r.]

Powiat leszczyński pod względem administracyjnym dzieli się na 7 jednostek administracyjnych stopnia podstawowego, w tym 2 gminy miejsko-wiejskie tj. Rydzyna oraz Osieczna oraz 5 gmin wiejskich: Krzemieniewo, Lipno, Święciechowa, Wijewo, Włoszakowice.

W związku z równoczesnym powstaniem powiatu grodzkiego w mieście Lesznie, powiat leszczyński ziemski pozbawiony jest dużego miasta.

2.1.2. Demografia

Przedstawione niżej dane statystyczne zaczerpnięto z publikacji Urzędu Statystycznego w Poznaniu – (*Województwo Wielkopolskie. Podregiony – powiaty – gminy*). Według stanu na grudzień 2006 r. powiat leszczyński zamieszkuje ogółem 50 232 osób. Na 35 analizowanych jednostek (powiaty, miasta na prawach powiatu) - według liczby ludności powiat leszczyński zajmuje 32 lokatę w skali województwa wielkopolskiego, według gęstości zaludnienia ze wskaźnikiem 62,3 osób na km² powierzchni ogólnej powiatu zajmuje 32 lokatę, według powierzchni – 16 lokatę.

Tabela 3 Wielkość zaludnienia w gminach powiatu leszczyńskiego wg. stanu na 31.12. 2006 r.

		Ludność ogółem
1.	Powiat leszczyński	50 232
Gminy miejsko-wiejskie		
2.	Gmina Osieczna	8 573
	w tym miasto:	2 033
3.	Gmina Rydzyna	8 114
	w tym miasto:	2 561
Gminy wiejskie		
4.	Krzemieniewo	8 465
5.	Lipno	5 779
6.	Święciechowa	7 156
7.	Wijewo	3 490
8.	Włoszakowice	8 655

Źródło: *Województwo Wielkopolskie Podregiony-powiaty – gminy 2006 r. Urząd Statystyczny w Poznaniu*”

2.1.3. System transportowy

Sieć drogową na terenie powiatu tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią dzieli się na następujące kategorie (wg. *Plan rozwoju lokalnego Powiatu Leszczyńskiego do roku 2013*):

- drogi krajowe – nr 5 i nr 12 (53,317 km na terenie powiatu)
- drogi wojewódzkie - nr 432, 322, 305 (28,178 km na terenie powiatu)
- drogi powiatowe – (387,147 km na terenie powiatu)
- drogi gminne – (390,7 km na terenie powiatu)

Przez powiat przebiegają dwie drogi krajowe - nr 5 odcinek Wrocław – Poznań – Bydgoszcz biegnąca z południa na północ oraz droga nr 12 o przebiegu wschód – zachód, odcinek Głogów - Leszno – Kalisz. Docelowo, zakłada się na kierunku Poznań-Wrocław realizację drogi ekspresowej S-5.

Przebiegają również drogi wojewódzkie - o numerze 323 Leszno – Góra i 432 Leszno – Śrem, nr 305 relacji Wschowa-Wolsztyn w zachodniej części powiatu z krótkim odcinkiem przez gminę Wijewo. Ponadto istnieje również gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych o bardzo zróżnicowanej jakości.

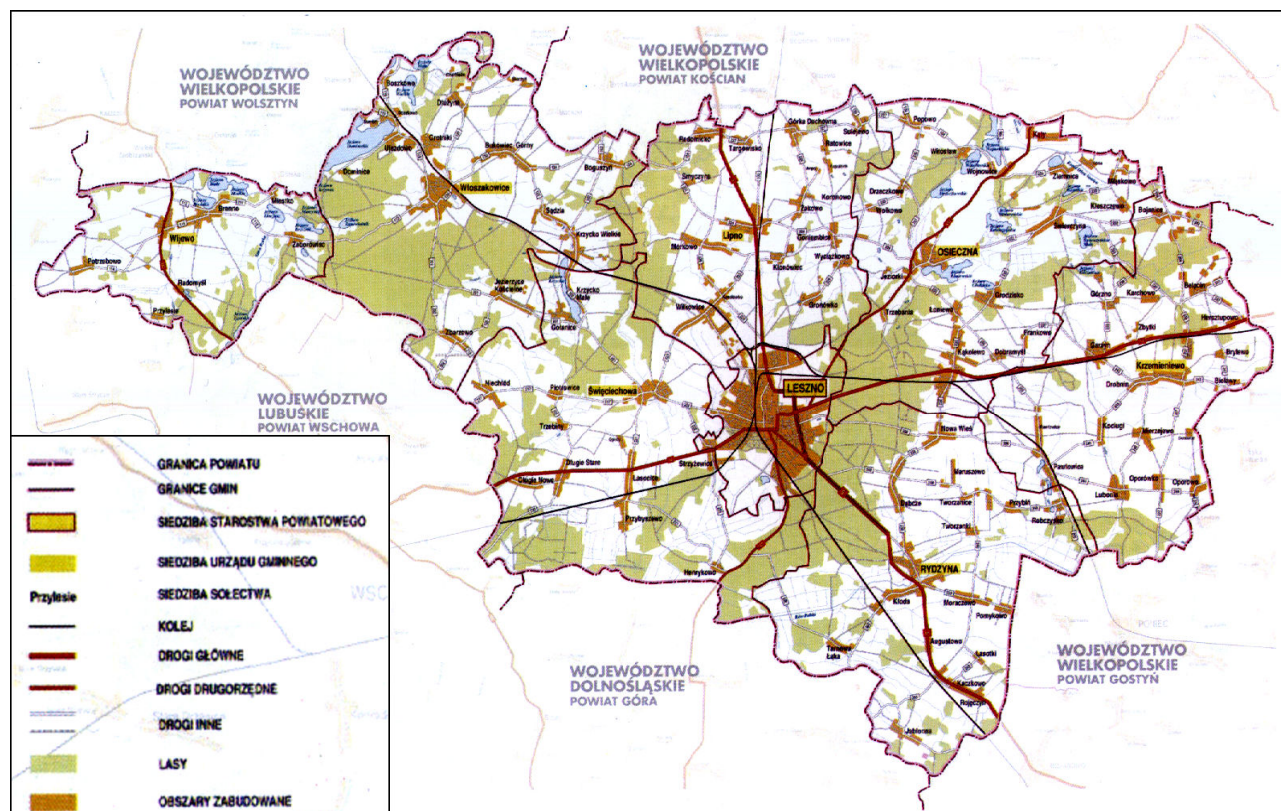
Powiat leszczyński posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie sieć ta charakteryzuje się złym stanem technicznym. Część dróg mimo, że jest sklasyfikowana jako drogi powiatowe, nie posiada żadnej utwardzonej nawierzchni, stanowiąc drogi gruntowe. Część ciągów nie posiada poboczy oraz chodników, zaś szerokość wybranych odcinków jezdni nie odpowiada przewidzianym dla nich norm szerokości.

Inwestycje na drogach stanowią zadania priorytetowe dla powiatu (*Plan rozwoju lokalnego powiatu leszczyńskiego*), a strategicznym celem jest wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej powiatu leszczyńskiego.

Powiat leszczyński przecinają również cztery linie kolejowe. Dwie linie dwutorowe, o przebiegu północ – południe (magistrala o znaczeniu międzynarodowym E-20 Świno ujście -Poznań-Wrocław - Ostrawa) i wschód – zachód (Tuplice-Łódź Kaliska) oraz dwie jednotorowe relacji Leszno-Zbąszyn i Leszno – Gostyń - Jarocin.

Na terenie gminy Święciechowa w Strzyżewicach zlokalizowane jest lotnisko Aeroklubu Polskiego (Centralnej Szkoły Szybowcowej).

Układ komunikacyjny na obszarze Powiatu Leszczyńskiego:

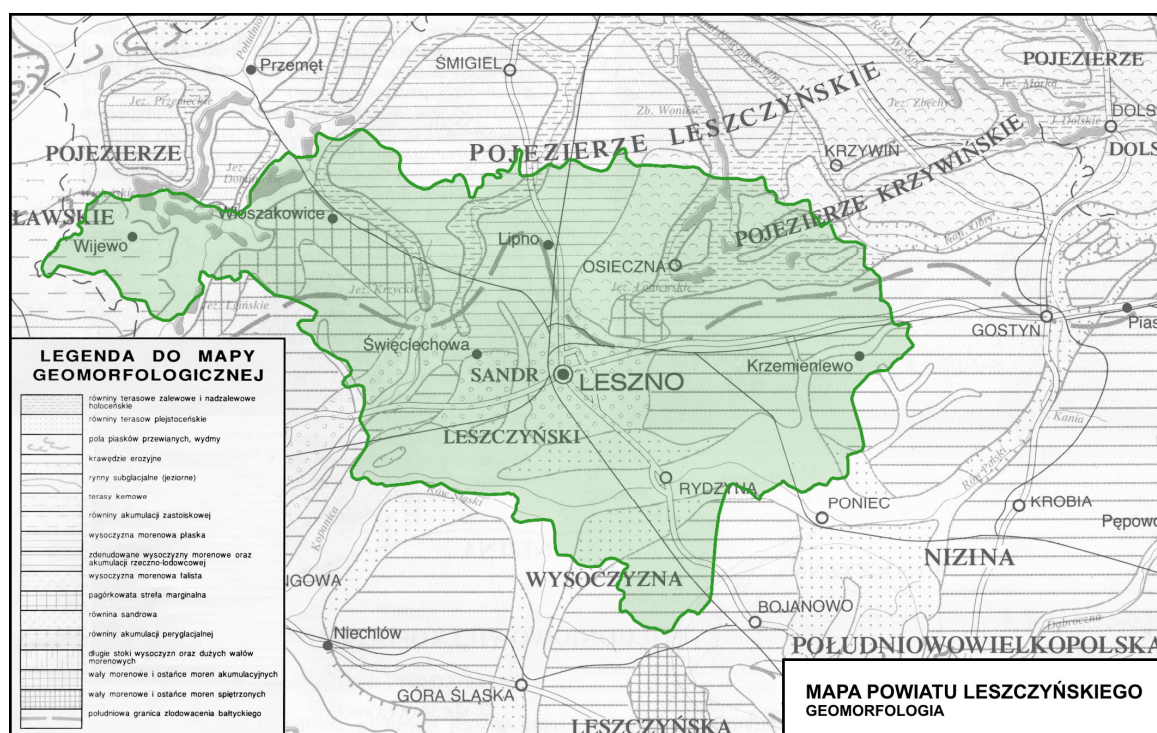
Opracowanie własne na podstawie mapy: Województwo Wielkopolskie administracyjno-drogowe

2.2. Charakterystyka przyrodnicza powiatu

2.2.1. Morfologia i rzeźba terenu, warunki hydrogeologiczne i hydrologiczne

Morfologia i rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno – geograficznej (*Kondracki -Geografia Polski Mezoregiony fizyczno-geograficzne –PWN, Warszawa 1994*)) obszar ten przynależy do makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego - 315.8 (mezoregiony: Pojezierze Sławskie 315.8 i Pojezierze Krzywińskie 315.82 i Równina Kościańska 315.83) i makroregionu Nizina Południowo-Wielkopolska 318.1 (mezoregion Wysoczyzny Leszczyńskiej 318.11). Najogólniej teren powiatu można podzielić na dwie części: na część południową znajdującą się w zasięgu **Wysoczyzny Leszczyńskiej** oraz część północną obejmującą **Pojezierze Krzywińskie** i **Pojezierze Sławskie**. Część południową stanowi płaska równina nachylona w kierunku doliny (pradoliny) Rowu Polskiego. Część północna stanowi teren dość urozmaicony, charakteryzuje go duże zróżnicowanie geomorfologiczne, przy czym głównym akcentem jest występowanie ciągów rynien polodowcowych zajętych w dużej mierze przez jeziora.

Opracowanie własne na podstawie mapy geomorfologicznej Polski

Warunki hydrogeologiczne

Powiat leszczyński leży w zasięgu czterech obszarów ochronnych dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W części centralnej powiatu zlokalizowany jest Obszar Najwyższej Ochrony dla czwartorzędowego GZWP nr 307 o nazwie **Sandr Leszczyński**. Zachodnia i północna część powiatu leży w granicach trzech Obszarów Wysokiej Ochrony dla następujących czwartorzędowych GZWP: Zbiornika Międzymorenowego Leszno nr 305, Zbiornika Morenowego Zbąszyn nr 304 oraz Zbiornika Śródmorenowego Wschowa (SM) nr (306) (*Atlas hydrogeologiczny Polski –PIG, Warszawa w skali 1: 200 000*).

W obrębie powiatu są poznane i gospodarczo wykorzystywane wody pitne w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych występujące do głębokości 150 -180 m.

Warunki hydrologiczne

Powiat leszczyński w całości położony jest w dorzeczu Odry. Odwodnienie tego terenu odbywa się generalnie w dwóch kierunkach. Zlewnie Południowego Kanału Obry i Kościańskiego Kanału Obry zbierają wody z północnej części powiatu i odprowadzają je ku północy do rzeki Warty.

Z pozostałej części powiatu wody powierzchniowe odprowadzane są w kierunku południowo-zachodnim i zachodnim – ku Baryczy i Odrze poprzez ich główne prawobrzeżne dopływy: Rów Polski (Kopanica) i Krzycki Rów.

Istotnym elementem krajobrazowym i składowym wód powierzchniowych są jeziora i inne zbiorniki wód. Występują one generalnie w północnej części powiatu na obszarach młodej rzeźby glacialnej. Grupują się głównie w dwóch rejonach: we wschodniej części Pojezierza Sławskiego oraz na Pojezierzu Krzywińskim. Pierwszy rejon występuje w części północno-zachodniej powiatu, w gminie Wijewo i Włoszakowice, znajduje się tu zgrupowanie jezior obejmujące rynną jezior Dominicko-Boszkowskich z największym jeziorem Dominickim. Drugi rejon znajduje we wschodniej części powiatu. Jeziora występują w rynnie Osieczna – Wonieść. Do największych jezior zalicza się: Łoniewskie, Świerczyńskie, Wojnowickie i Witosławskie.

Tabela 4 Zestawienie parametrów większych jezior

	Nazwa jeziora Lub zbiornika	Powierzchnia ** [ha]	Głębokość maks. [m]
1.	Białe-Miałkie	104,4	10,2
2.	Breńskie	38,1	4,4
3.	Dominickie	343,9	17,1
4.	Brzeźnie	38,1	4,4
5.	Krzyckie	80,1	9,9
6.	Witosław *	48,3	3,1
7.	Drzeczowo*	38,3	4,3
8.	Łoniewskie	102,0	5,4
9.	Świerczyńskie Wielkie	52,1	1,3
10.	Wojnowice *	57,1	6,5

* - jeziora tworzące Zbiornik Wonieś na terenie powiatu

** - powierzchnia wg Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

źródło: *Katalog jezior Polski- Pojezierze Wielkopolsko-Kujawskie A. Choiński, Poznań 1992 r.*

Zasoby wód podziemnych

W obrębie powiatu są poznane i gospodarczo wykorzystywane wody pitne w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych występujące do głębokości 150 -180 m.

Zasoby eksploatacyjne wynoszą ogółem 5122,00 m³/h. Z wartości udokumentowanych zasobów, ogółem przypada na :

- utwory czwartorzędowe – 4214,00 m³/h - 91 ujęć komunalnych ogółem,
- utwory trzeciorzędowe – 908,0 m³/h – 33 ujęć komunalnych ogółem.

Szacunkowe **zasoby odnawialne** obliczone zostały na wartość 7960,3 m³/h.

Wyliczone szacunkowe **zasoby dyspozycyjne** obliczone zostały na wartość 6337,9 m³/h.

(wg. *Bilans wód podziemnych powiatu leszczyńskiego- lipiec 2002 r.*)

2.2.2. Gleby

Zgodnie z systemem bonitacji gleb, czyli podziałem gleb według kryterium ich jakości, gleby gruntów ornych powiatu leszczyńskiego są glebami średniej i niskiej jakości. Gleby klasy V i VI oraz gleby nieprzydatne rolniczo VI RZ stanowią 37 % areалу powiatu. Brak jest gruntów ornych I i II klasy. Gleby klasy od III do IV stanowią 63 % gruntów ornych.

(*Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski., WIOŚ – 2000 r.*)

2.2.3. Formy ochrony przyrody

W powiecie leszczyńskim realizowanych jest sześć form prawnej ochrony przyrody. Łącznie obszary objęte różnymi formami ochrony zajmują 48,2 % ogólnej powierzchni powiatu.

Rezerваты przyrody

Aktualnie w powiecie istnieją dwa rezerваты przyrody:

- **„Dolinka”** rezerwat florystyczny utworzony w 1974 r. o powierzchni 1,77 ha, położony w pobliżu wsi Goniembice w gminie Lipno. Rezerwat utworzono dla ochrony jednego z liczniejszych w Wielkopolsce stanowisk pełnika europejskiego *Trollius europaeus*.
- **„Ostoja Żółwia Błotnego”** rezerwat faunistyczny utworzony w 1974 r. o powierzchni 4,42 ha., obejmuje obszar lasu i bagien w leśn. Drzeczkowo, nadl. Karczma Borowa w pobliżu miejscowości Witosław w gminie Osieczna. Celem ochrony jest zachowanie jednego z bardzo nielicznych w Polsce stanowisk żółwia błotnego *Emys orbicularis*.

Parki krajobrazowe

W powiecie leszczyńskim, na terenie gmin Wijewo i Włoszakowice, znajduje się znaczny fragment Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Park utworzono Rozporządzeniem

Nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. zmienionym Rozporządzeniem Nr 168/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 lipca 2006 r.

(Dz. U. Woj.Wlkp Nr 132 poz . 3218) w celu ochrony i zachowania jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w Wielkopolsce.

Park zajmuje powierzchnię 18 067,4 ha, obejmując najbardziej malowniczy fragment Pojezierza Sławskiego.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu powołane zostały Rozporządzeniem Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego.

W/w rozporządzenie dla obszaru II zostało zmienione rozporządzeniem Nr 1/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 19.01.2006 r. (Dz U. Woj. Wlkp Nr 16 poz . 409)

Na terenie dawnego województwa leszczyńskiego wyznaczono cztery obszary chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 1658 km². Znaczne fragmenty trzech z tych obszarów leżą w granicach obecnego powiatu leszczyńskiego.

- **Obszar I – Pojezierze Przemęcko-Wschowskie i kompleks leśny Włoszakowice** o powierzchni 412,25 km². Liczne jeziora, rzeki i kanały oraz bogactwo form rzeźby polodowcowej stanowią o atrakcyjności przyrodniczej i turystyczno krajobrazowej obszaru.

Na terenie powiatu obszar obejmuje 50 % gminy Włoszakowice.

- **Obszar II – Kompleks leśny Śmigiel-Święciechowa** o powierzchni 90,25 km² obejmuje zwarty kompleks leśny wraz z doliną rzeki Samicy o cennych wartościach krajobrazowych i przyrodniczych

W powiecie obszar obejmuje w gminach:

Lipno – około 50 % powierzchni

Święciechowa – niewielki fragment północnej części gminy

Włoszakowice - niewielki fragment we wschodniej części gminy.

- **Obszar III – Pojezierze Krzywińsko-Osieckie wraz z zadrzewieniami Dezyderygo Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra**, to największy powierzchniowo obszar chronionego krajobrazu zajmujący 714,25 km² obejmuje Pojezierze Krzywińskie i Pojezierze Dolskie oraz dolinę Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego.

W powiecie obszar obejmuje w gminach:

Krzemieniewo – około 30 % jej północnej części

Lipno – niewielki fragment łącząc się z obszarem II

Osieczna – prawie cała gmina

Rydzyna - okolice Rydzyny i fragment Rowu Polskiego

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne utworzone :

- Rozporządzeniem Wojewody Leszczyńskiego Nr 8/98 z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 40, poz. 253 z 1998 r.):
 - łąki o powierzchni 28,09 ha położone we wsi Smyczyna
 - łąki, mszary i torfowiska z ciekawą roślinnością bagienną oraz miejscami lęgowymi ptaków wodnych i błotnych o powierzchni 61,82 ha we wsi Henrykowo
 - uchwałą Rady Gminy Święciechowa Nr VII/60/99 z dnia 30 sierpnia 1999 r.:
 - wyspa na Jeziorze Krzyckim
 - uchwałą Nr XII/76/95 Rady Miasta i Gminy w Osiecznej z dnia 9. 11. 1995 r.:
 - użytek ekologiczny „**Trzciniowisko**” obejmujący wschodnią część Jeziora Łoniewskiego wraz z przyległym terenem o łącznej powierzchni 41,25 ha.
- Użytek utworzono dla ochrony miejsc gniazdowania ptaków wodno-błotnych.

Pomniki przyrody

Na terenie powiatu leszczyńskiego formą ochrony objęte są liczne drzewa (np. dęby szypułkowe, buk płatany, jesiony, cisy) głązy narzutowe, aleje i parki wiejskie.

Obszary NATURA 2000

Natura 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej.

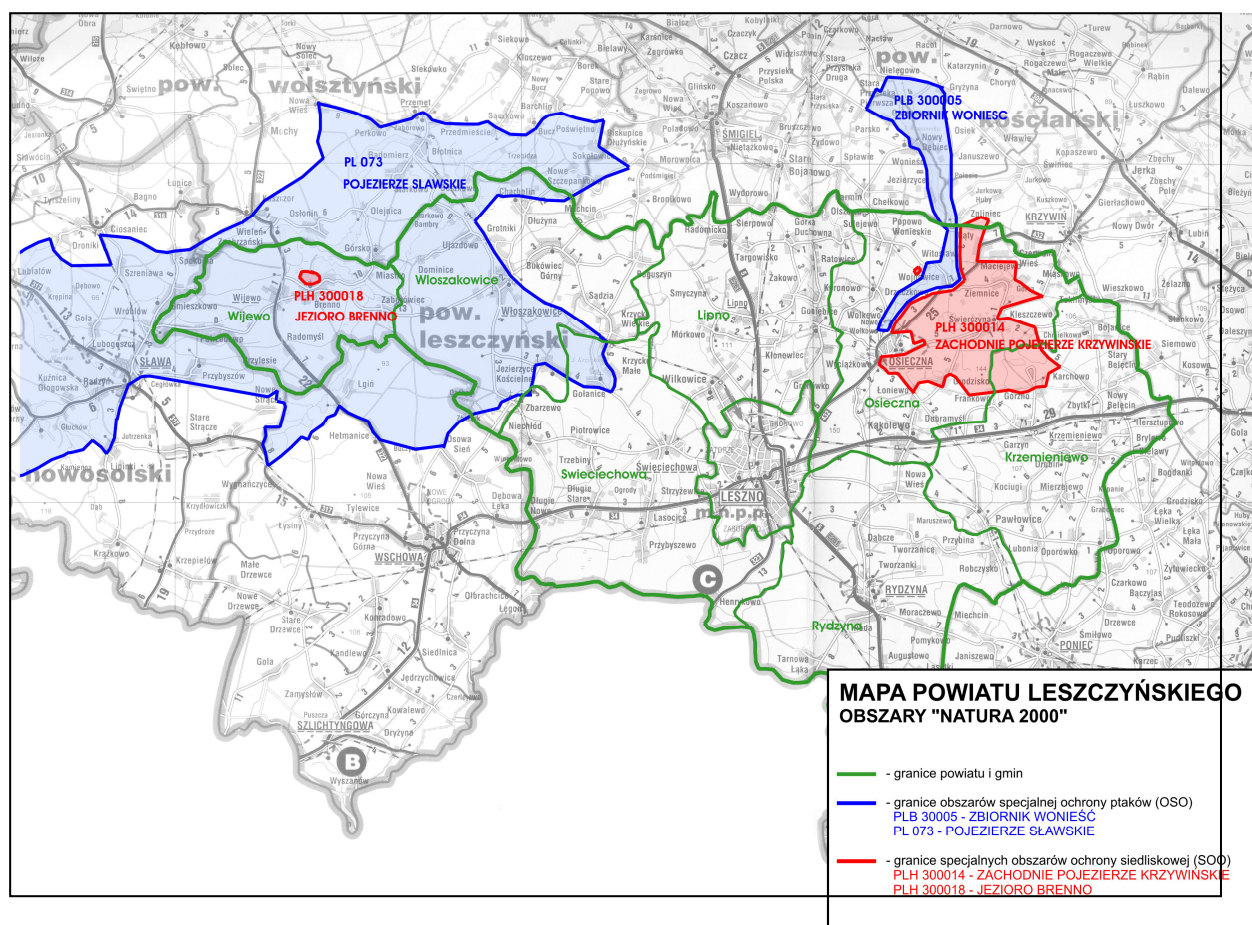
Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 5.09.2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000* (Dz.U.Nr 179, poz. 1275) do sieci Natura 2000 wprowadzono z powiatu leszczyńskiego ostoję ptaków (OSO – obszar specjalnej ochrony) o randze europejskiej:

- „**Zbiornik Wonieść**” - całkowita powierzchnia obszaru wynosi 2802,1 ha (w powiecie leszczyńskim gm. Osieczna 1060,9 stanowi to około 37,8 % z całkowitej powierzchni obszaru).

- „**Pojezierze Sławskie**” - obszar obejmuje powierzchnię 39144,8 ha z czego na powiecie leszczyńskim obejmuje gm. Wijewo -6180,6 ha, gm. Włoszakowice – 6882,4 ha, gm. Świąciechowa – 228,9 ha

Ponadto na terenie powiatu leszczyńskiego proponowany jest do wyznaczenia;

- specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) **Zachodnie Pojezierze Krzywińskie**. Powierzchnia obszaru stanowi 4776 ha, z czego w poszczególnych gminach znajdzie się następujący procent powierzchni: Krzywiń 2,3%, Krzemieniewo 10,1%, Osieczna 87,7%.
- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) **Jezioro Brenno** . Obszar obejmuje powierzchnię 83,7 ha. Obszar obejmuje j. Brenno wraz z otaczającymi go terenami. Występują tu największe w Polsce populacje selera błotnego.

Opracowanie własne na podstawie mapy: Województwo wielkopolskie administracyjno-drogowe

2.2.4. Lasy

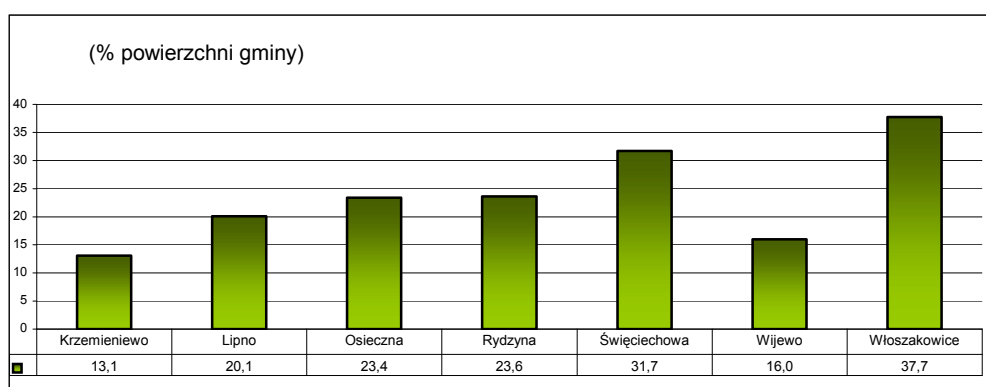
Powierzchnia lasów w powiecie leszczyńskim wynosi ponad 20,20 tys. ha, co stanowi 25 % powierzchni ogółem. Lesistość powiatu jest niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej, która wynosi odpowiednio 25,6 % i 28 %

Z ogólnej powierzchni lasów, 2,7 tys. ha stanowią lasy niepaństwowe (12 %), a pozostałe 17,5 tys. ha stanowią lasy państwowe (88 %). Dominującą kategorią ochronności są lasy wodochronne. Przeważają siedliska borowe, a w drzewostanach dominują sosna, dąb, olcha i brzoza.

Lasy w [ha] w rozbiciu na gminy (stan wg danych Wydziału GKKiGN na 1.01. 2006 r.):

Gmina Krzemieniewo	1 465 ha
Gmina Lipno	2 142 ha
Miasto i Gmina Osieczna	3 033 ha
Miasto i Gmina Rydzyna	3 439 ha
Gmina Świąciechowa	4 438 ha
Gmina Wijewo	991 ha
Gmina Włoszakowice	4 692 ha

Lesistość w gminach powiatu leszczyńskiego

Źródło : Starostwo Powiatowe - WydziałGKKiGN

2.3. Formy oddziaływania człowieka na środowisko

2.3.1. Zaopatrzenie w wodę

Jak omówiono w rozdziale 2.2.1. w obrębie powiatu są rozpoznane i gospodarczo wykorzystywane wody pitne w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych występujące do głębokości 150 -180 m.

Z wartości udokumentowanych zasobów eksploatacyjnych przypada na :

- utwory czwartorzędowe – 4 214,00 m³/h - w ramach których funkcjonuje 91 ujęć komunalnych,
- utwory trzeciorzędowe – 908,00 m³/h – w ramach których funkcjonuje 33 ujęć komunalnych,

Powiat leszczyński zwodociągowany jest prawie w 100 % (poza nielicznymi osadami i przysiółkami).

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę poprzez zwodociągowanie miast i wsi należy do zadań własnych jednostek samorządowych – gmin.

Na terenie gmin:

- Rydzyna, Osieczna, Świąciechowa, Wijewo, Krzemieniewo zadania związane z zaopatrzeniem mieszkańców w wodę wykonuje Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich we Wschowie,
- Lipno – Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Lesznie,
- Włoszakowice – Gminny Zakład Komunalny Sp z o.o. we Włoszakowicach,

Sieć wodociągowa w większości zbudowana jest z rur PVC (ponad 50%), na drugim miejscu pod względem wykorzystania materiałów do budowy znajdują się rury AC (ponad 30%), w mniejszej ilości stosowano rury stalowe.

2.3.2. Gospodarka ściekowa

Gospodarka ściekowa w powiecie wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych i finansowych oraz zmian w zachowaniach mieszkańców.

Rozwiązanie gospodarki ściekowej należy do zadań własnych jednostek samorządowych – gmin.

Na terenie gminy Świąciechowa zlokalizowana jest oczyszczalnia Henrykowo (dla m. Leszna), która jest wykorzystywana w ok. 60%. Obecnie z części gminy Świąciechowa i Lipno, a docelowo z całych gmin, po wybudowaniu systemu przewodów kanalizacyjnych, ścieki odprowadzane będą na oczyszczalnię Henrykowo.

Gmina Osieczna posiada oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną o przepustowości zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym $Q_{\text{śrd}} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia zaplanowana jest jako oczyszczalnia docelowa dla gminy. Planuje się rozbudowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej.

Na terenie gminy Rydzyna funkcjonuje jedna komunalna oczyszczalnia ścieków w Rydzynie, o przepustowości zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym $Q_{\text{śrd}} = 505 \text{ m}^3/\text{d}$. Kanalizację sanitarną posiadają miejscowości Rydzyna i Dąbcze. Pełne uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy może nastąpić przez modernizację istniejącej oczyszczalni bądź włączenie się do systemu oczyszczalni w Henrykowie poprzez pobudowanie kolektora przesyłowego.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia dla Gminy Włoszakowice znajduje się w Grotnikach. Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym posiada przepustowość $560,0 \text{ m}^3/\text{d}$, a po rozbudowie do przepustowości $Q_{\text{śr. d}} = 1900,0 \text{ m}^3/\text{d}$ oraz realizacji sieci kanalizacyjnej obsługiwać będzie całą gminę.

Gmina Wijewo nie posiada komunalnych oczyszczalni ścieków.

Gmina Krzemieniewo nie posiada komunalnych oczyszczalni ścieków.

Jak przedstawiono wyżej na terenie powiatu istnieją duże potrzeby, zarówno inwestycyjne jak i finansowe w celu rozwiązania gospodarki ściekowej.

Potrzeby inwestycyjne w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach na terenie powiatu leszczyńskiego przyjęte zostały w Krajowy Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Zgodnie z programem całkowite uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie powiatu nastąpi do końca 2015 roku.

W powiecie leszczyńskim na zły stan czystości wód powierzchniowych mają wpływ zanieczyszczenia z terenów wiejskich pozbawionych kanalizacji sanitarnej, odprowadzenie ścieków socjalno-bytowych do kanalizacji deszczowej, ale również niewłaściwa gospodarka odchodami zwierzęcymi. Intensywne rolnictwo powiatu leszczyńskiego produkuje znaczne ilości obornika, gnojówki i gnojowicy. W wyniku braku odpowiednich zbiorników i płyt obornikowych, lub na skutek ich wadliwego stanu technicznego znaczna część zawartości nawozów trafia do głębszych warstw gleb, wód gruntowych i powierzchniowych lub ulatnia się. Ten sam proces ma również miejsce w przypadku niewłaściwego stosowania tych nawozów na użytkach rolnych. Problem ten jest bardzo poważny, ma kardynalne znaczenie ponieważ produkcja zwierzęca stanowi 80% całości produkcji rolnej powiatu i daje utrzymanie wraz z przemysłem przetwórczym i handlem kilkudziesięciu tysiącom osób.

Wdrażanie i upowszechnianie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (**KDPR**) będzie istotnym kierunkiem działań w rolnictwie, gdyż stopień jego realizacji decydował będzie o łącznym wpływie rolnictwa na środowisko i poszczególne jego elementy przyrodnicze.

2.3.3. Gospodarka odpadowa

Na terenie powiatu leszczyńskiego w m. Trzebania (gm. Osieczna) w latach 2006 - 2009 realizowana miała być (i jest, choć z mniejszym rozmachem) największa inwestycja ekologiczna pn. „Realizacja systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi dla miasta Leszna i gmin subregionu leszczyńskiego”. Inwestycja zgodna z wymogami krajowymi i unijnymi, ma istotny wpływ na poprawę stanu środowiska poprzez budowę kompleksowego systemu gospodarki odpadami na terenie 18 gmin z pięciu powiatów (wszystkie gminy z powiatu leszczyńskiego przystąpiły do projektu). W ramach projektu powstanie nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów w Trzebani wraz z dwoma punktami przeładunkowymi odpadów w m. Gola (gm Gostyń) i m. Rawicz, kompostowania odpadów zielonych w m. Koszarowo (gm Śmigiel) oraz nastąpi zamknięcie i rekultywacja 13 gminnych składowisk odpadów (3 składowiska na terenie powiatu). Szczegółowo zagadnienia związane z gospodarką odpadami na terenie powiatu lesz-

czyńskiego przedstawione zostały w „Sprawozdaniu z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla powiatu Leszczyńskiego za okres od 15 czerwca 2004 do 31 grudnia 2006r.

2.3.4. Złoża kopalin kruszywa naturalnego

Wydobywanie kopalin wiąże się z powstawaniem szkód w środowisku. Wydobywanie systemem odkrywkowym powoduje degradację powierzchni terenu i praktycznie prace rekultywacyjne po zakończeniu eksploatacji w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin.

Na terenie powiatu funkcjonuje 16 zakładów górniczych na wydobycie kopalin – kruszywa naturalnego dla których organem koncesyjnym jest Starosta Leszczyński: Osieczna IV, Nowy Belęcin pole E, Dominice, Wojnowice, Długie Nowe pole W, Bojanice V, Nowa Wieś III, Wojnowice – stawy, Osieczna III bis, Zaborówiec, Gronówko 2, Przybyszewo II, Gronówko 3, Nowa Wieś IV, Bojanice IV, Długie Nowe III .

3. Uwarunkowania prawne programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.), Rada Powiatu w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza powiatowy program ochrony środowiska. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – *Prawo ochrony środowiska*, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100 poz. 1085) narzuciła termin do którego maja być wykonane programy, tj. 31 grudnia 2003 roku. Podstawy merytoryczne realizacji programu opierają się głównie o zapisy zawarte w trzech dokumentach, którymi są:

- *ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku* – zgodnie z art. 14 ust.1 program ochrony środowiska, na podstawie aktualnego stanu środowiska, określa w szczególności cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe
- *Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010*,
- *Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*.

Założenia wyjściowe do opracowania programu ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego opierają się na uwarunkowaniach zewnętrznych, dotyczących regionów w skali województwa i kraju oraz wewnętrznych, które wynikają z zamierzeń rozwojowych samorządu powiatowego.

Termin opracowania dla powiatu leszczyńskiego nie został dotrzymany.

W dniu 8 listopada 2005 r. zgodnie z uchwałą Nr XXIV/169/05 Rady Powiatu Leszczyńskiego „Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego „ został przyjęty do realizacji. Kierując się powyższymi zapisami, Program określa:

- Cele ekologiczne średniookresowe do 2015 roku wraz z kierunkami działań oraz listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2005-2008,
- Sposób monitoringu realizacji Programu (art. 14 ust 2 , art. 18 ust 2) program przyjmuje się na 4 lata, a Zarząd Powiatu zobowiązany jest do sporządzania

co 2 lata raportów o wykonaniu programu i przedstawianiu ich odpowiednio Radzie Powiatu,

- Aspekty finansowe wdrażania programu,

4. Rozpoznanie przedmiotu opracowania

4.1. Analiza działań w świetle zadań dla powiatu wyznaczonych w Programie

Nadrzędną zasadą polityki ochrony środowiska zarówno na poziomie państwowym, jak i na najniższym szczeblu zarządzania jest zasada zrównoważonego rozwoju. W praktyce oznacza to stosowanie zasad (podrozdział 1.1.), które wytyczają kierunki działań na rzecz ochrony środowiska, zapobiegając powstawaniu negatywnych dla środowiska skutków działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę główne zasady stosowane w polityce ochrony środowiska i uwarunkowania społeczno-gospodarcze powiatu oraz potrzebę poprawy środowiska lub jego zachowanie w stanie naturalnym w Programie sformułowano długoterminową politykę w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i ochrony środowiska.

Analiza obejmować będzie zadania krótkoterminowe wyznaczone dla powiatu i jednostek podległych zrealizowane **od 8 listopada 2005 roku** (data uchwalenia Programu i przyjęcia do realizacji) **do 31 grudnia 2007 roku** w nawiązaniu do wyznaczonych celów średniookresowych i kierunków działań do 2015 roku

Jednostki podległe Staroście Leszczyńskiemu:

- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Zespół Szkół Specjalnych przy Zakładzie Opieki Zdrowotnej,
- Szpital Rehabilitacyjno- Profilaktyczny MSWiA Górzno,
- Zespół Szkół Specjalnych Przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznicznym dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie.

4.1.1. Cele i realizacja zadań o charakterze systemowym

System transportowy

Powiat leszczyński posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego. Jednak sieć ta, charakteryzuje się złym stanem technicznym. Część dróg nie posiada poboczy oraz chodników oraz odpowiedniej szerokości jezdni.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. osiągnięcie dobrego stanu technicznego dróg gminnych, powiatowych i pozostałej infrastruktury drogowej,
 2. poprawa dostępności komunikacyjnej oraz tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się ludzi i towarów przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływu na środowisko naturalne.
- Podstawowe zadania drogowe do realizacji określone w programie na lata 2005 – 2008 i ich realizacja do 31.12.2007 roku
- Budowa obejścia m. Świąciechowa oraz przebudowa drogi Leszno-Jezierzyce (długość drogi 1,7 km , obejścia 8,5 km)
 - Przebudowa drogi powiatowej m. Przybiń (długość drogi 0,7 km)
 - Budowa i modernizacja drogi powiatowej Nr 21208 m. Bojanice-Bełęcin (budowa odcinka drogi 1,3 km, i 4,6 km modernizacji)
 - Budowa drogi powiatowej Nr 21121 m. Dłużyna – Skarżyn (długość drogi 2,1 km)
 - Przebudowa drogi powiatowej Nr 21114 m. Potrzebowo (długość drogi powiatowej 1,9 km)

realizacja zadania:

Powyższe zadania (oprócz drogi powiatowej Dłużyna – Skarżyn, która wykonana zostanie do końca 2008 r.) są zrealizowane.

Ponadto w ramach poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych wykonano: zatoki autobusowe, naprawy nawierzchni asfaltowych, remonty chodników, parking, dokonywano pielęgnacji drzew :

1. Przebudowa drogi powiatowej nr 4760P odc. Leszno – Jezierzycze Kościelne oraz budowa obwodnicy m. Święciechowa dł. 10,2 km,
2. Przebudowa drogi powiatowej nr 4755P w m. Potrzebowo dł. 1,92 km.
3. Budowa drogi powiatowej nr 3930P Belęcin – Bojanice – granica powiatu leszczyńskiego dł. 5,7km.
4. Przebudowa drogi powiatowej nr 4764P w m. Piotrowice dł. 1,0 km.
5. Przebudowa drogi powiatowej nr 4801P w m. Przybiń dł. 0,7 km
6. Odnowa nawierzchni bitumicznej poprzez pojedyncze powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 4766P odc. Żakowo – Górka Duchowna długości 2,05 km
7. Odnowa nawierzchni bitumicznej poprzez pojedyncze powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 3902P w m. Popowo Wonieskie długości 3,0 km
8. Odnowa nawierzchni bitumicznej poprzez pojedyncze powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 3903P odc. Krzycko Wielkie – Boguszyn – granica ZDP długości 5,05km
9. Odnowa nawierzchni bitumicznej poprzez pojedyncze powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 4782P odc. Osieczna – Świerczyna – Berdychowo o długości 2,3km oraz odnowa nawierzchni bitumicznej poprzez podwójne utwardzenie drogi powiatowej nr 4782P odc. Osieczna – Świerczyna - Berdychowo długości 0,7km
10. Odnowę nawierzchni bitumicznej poprzez pojedyncze powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 4770P na odcinku Wilkowice – droga krajowa nr 5 długości ok. 2,5km.
11. Odnowę nawierzchni bitumicznej poprzez podwójne powierzchniowe utwardzenie drogi powiatowej nr 4761P na odcinku Zbarzewo – granica powiatu długości ok. 2,7km.
12. Remont drogi powiatowej nr 4756P odc. Włoszakowice – Zaborówiec (odwodnienie ujęcia wody - źródła) na długości ok. 100mb.

Zadania wykonane w ramach programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego przy udziale finansowym gmin:

1. Budowa drogi dla rowerów i pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 4795P Drobnin – Mierzejewo na długości 1500 mb.
2. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4757P w m. Górka Duchowna na długości 496mb.
3. Remont drogi powiatowej nr 4784P odc. Bojanice – Siemowo na długości 364mb.
4. Budowa miejsc postojowych w ciągu drogi powiatowej nr 4791P w m. Pawłowice na powierzchni 320m².
5. Przebudowa drogi powiatowej nr 4797P odc. Oporowo – Oporówko dł. 980mb oraz budowa zatoki autobusowej w m. Oporówko.
6. Przebudowa mostu na przepust w ciągu drogi powiatowej nr 4794P w m. Krzemieniewo.
7. Budowa progów zwalniających w ciągu drogi powiatowej nr 4787P w m. Karchowo
8. Remont nawierzchni w ciągu drogi powiatowej nr 6263P w m. Pawłowice na długości 100mb oraz budowa progu zwalniającego.
9. Remont chodnika oraz odwodnienia w ciągu drogi powiatowej nr 4767P w m. Osieczna na długości 235mb.
10. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 3902P w m. Popowa Wonieskie na długości 200mb
11. Remont chodnika i odwodnienia w ciągu drogi powiatowej nr 3902P w m. Wojnowice na długości 560mb
12. Budowa zatoki autobusowej w ciągu drogi powiatowej nr 6263P w m. Nowa Wieś
13. Przebudowa drogi powiatowej nr 4800P w m. Dabcze na długości 320mb.
14. Remont zatoki autobusowej w ciągu drogi powiatowej nr 4803P w m. Pomykowo
15. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4803P w m. Moraczewo na długości 200mb.
16. Budowa zatoki autobusowej w ciągu drogi powiatowej nr 4801P w m. Tworzanice
17. Uspokojenie ruchu w ciągu drogi powiatowej nr 4803P w m. Rydzyna poprzez budowę progu zwalniającego
18. Remont chodnika oraz odwodnienia w ciągu drogi powiatowej nr 4776P. w m. Kaczkowo

19. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4762P w m. Niechlód na powierzchni 530mb.
20. Budowa drogi powiatowej nr 4756P w m. Zaborówiec (I etap usunięcie kolizji energetycznej i telekomunikacyjnej).
21. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4768P w m. Bukówiec Górny.
22. Remont nawierzchni, chodnika oraz odwodnienia w ciągu drogi powiatowej nr 4759P w m. Włoszakowice
23. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4760P w m. Włoszakowice
24. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4783P w m. Świerczyna na długości ok. 300mb.
25. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4781P w m. Osieczna długości ok. 200mb.
26. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4774P w m. Strzyżewice długości ok. 900mb.
27. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4790P w m. Kąkolewo długości ok. 150mb.
28. Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 3822P w m. Brenno.
29. Remont chodnika wraz z odwodnieniem w ciągu drogi powiatowej nr 4759P w m. Włoszakowice (ul. Kurpińskiego).
30. Remontu chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4768P w m. Bukówiec Górny.
31. Budowy ciągu pieszo-rowerowego w ciągu drogi powiatowej nr 4800P w m. Dąbce na długości ok. 300mb.
32. Budowa kanalizacji deszczowej na długości ok. 350m oraz budowa chodnika wraz z ułożeniem krawężnika na długości ok. 500m w ciągu drogi powiatowej nr 4756P w m. Zaborówiec.
33. Remont zatok autobusowych w ciągu drogi powiatowej nr 4803P w m. Moraczewo i nr 4799P w m. Tarnowałaka.

Turystyka i rekreacja

Powiat leszczyński z uwagi na atrakcyjne położenie i bogactwo przyrodnicze jest zapleczem rekreacyjno-wypoczynkowym i turystycznym dla bliższych i dalszych terenów.

Promowanie atrakcji turystycznych, agroturystyki, rolnictwa ekologicznego ma istotne znaczenie dla rozwoju regionu.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. rozwój turystyki i agroturystyki poprzez optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu, przy pełnej ochronie przyrody i krajobrazu.

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2006-2007 i ich realizacja do 31.12.2007 roku:

- Opracowanie inwentaryzacji bazy turystycznej powiatu z mapą atrakcji turystycznych

realizacja zadania:

Wydana została mapa p.n. „Leszno Region mapa rowerowa”, która zawiera m.in. zabytki, szlaki turystyczne i komunikacyjne, walory przyrodnicze, bazę turystyczną, informacje turystyczne (*wydana przez Organizację Turystyczną Leszno-Region w 2005 r.*)

- Opracowanie programu rozwoju turystycznego powiatu

realizacja zadania:

W zakresie tym wydano wyłącznie broszurę „Powiat leszczyński” zawierającą informacje o powiecie i gminach, wykaz gospodarstw agroturystycznych w powiecie oraz bazę noclegową.

Ponadto na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Lesznie www.powiat-leszczyński.pl zamieszczono informacje na temat bazy agroturystycznej na terenie powiatu, informacje niezbędne dla wędkarzy oraz wykaz jezior na których można uprawiać amatorski połów ryb.

- Wykonanie sieci szlaków turystycznych rowerowych, pieszych, wodnych i konnych (szlaki podstawowe)

realizacja zadania:

Wymienione powyżej zadanie w okresie sprawozdawczym nie zostało zrealizowane.

Na terenie powiatu istnieje jedna ścieżkę rowerową Leszno-Boszkowo, która powstała w 2002 roku. Przebieg trasy: Leszno – Wilkowice – Krzycko Wielkie – Włoszakowice – Grotniki – Boszkowo. Długość trasy liczy 24,5 km.

Co roku wydatkowane są środki na odnowienie tablic i znaków informacyjnych w ciągu trasy.

Rolnictwo i osadnictwo

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Racjonalne kształtowanie przestrzeni rolniczej z uwzględnieniem uwarunkowań środowiska .
 2. Rozwój rolnictwa ekologicznego.
 3. Promocja terenów inwestycyjnych i ich sukcesywne uzbrajanie
 4. Powiązanie projektów planów zagospodarowania z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu i województwa.
- Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008 i ich realizacja do 31.12.2007 roku:
- Szkolenie rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego i agroturystyki
- realizacja zadania:*
- Brak działań

Przemysł

Respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w przemyśle jest jednym z warunków skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa. Zakłady przemysłowe ponoszą odpowiedzialność za stan środowiska i zobowiązani są spełniać wymogi określone w pozwoleniach w których określany jest zakres i warunki korzystania ze środowiska.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Wsparcie powstawania małych i średnich podmiotów gospodarczych nieuciążliwych dla środowiska.
2. Kontrola zakładów przemysłowych zlokalizowanych w pobliżu jednostek osadniczych, których działalność ujemnie wpływa na środowisko.

- Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008 i ich realizacja do 31.12.2007 roku:
- szkolenie bezrobotnych i wspieranie powstawania drobnej przedsiębiorczości (aktywizacja zakładów na rzecz ochrony środowiska).

realizacja zadania:

Wystapiono z inicjatywą zorganizowania szkolenia dla bezrobotnych kobiet (dwumiesięczne szkolenie połączone z bezzwrotną dotacją na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej – („Wielkopolskie kobiety w europejskiej rodzinie przedsiębiorców”) jednak wymagana 12-sto osobowa grupa nie zebrała się. Ponowna próba podjęta została we wrześniu i również nie wykazano zainteresowania. Przy organizacji kolejnych szkoleń zwrócić należy dołożyć wszelkich starań, aby informacja dotarła do jak największej rzeszy ewentualnych zainteresowanych.

- Uzyskanie pozwoleń zintegrowanych dla wybranych instalacji

realizacja zadania:

Podmioty gospodarcze które uzyskały pozwolenie zintegrowane :

- Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Roman Jęskowiak Radomyśl 1 – instalacja do hodowli drobiu – brojlerów 1130 DJP- organ wydający Wojewoda Wielkopolski
- Gospodarstwo Rolne i Ferma Drobiu Rafał Rimke Brenno ul. Pole 10 – instalacja do hodowli drobiu 480 DJP- organ wydający Wojewoda Wielkopolski
- Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Pawłowicach – Fermy Centralnego Ośrodka Hybrydyzacji Trzody Chlewnej w Robczysku – instalacja do chowu świń – 1000 DJP- organ wydający Wojewoda Wielkopolski
- Ośrodek Hodowli Zarodowej w Garzynie Sp.z o.o. Fermy I i II w Garzynie – instalacja do chowu świń 989 DJP - organ wydający Wojewoda Wielkopolski
- Budowlana Spółdzielnia Pracy BUDO-MONT w Lesznie Cegielnia w Bojanicach – instalacja do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania – organ wydający Starosta Leszczyński – postępowanie administracyjne w toku

Na terenie powiatu są to wszystkie instalacje, które winny uzyskać pozwolenie zintegrowane.

➤ Inne działania, nie ujęte w programie

Na bieżąco wydawane są dla przedsiębiorców (*realizacja za okres od 1 stycznia 2006 do 31 grudnia 2007 r.*) :

- uzgodnienia i opinie na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia - 140
- pozwolenia z zakresu gospodarki odpadami (wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, zbieranie i transport odpadów, przyjęcie informacji o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami) – 138,
- pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz zgłoszenie instalacji, których eksploatacja nie wymaga pozwolenia -20,
- koncesje na poszukiwanie i rozpoznanie złóż kopalin, na wydobywaniu kopalin, decyzje zatwierdzające prace geologiczne, o przyjęciu dokumentacji hydrogeologicznych - 38,
- na bieżąco (zgodnie z corocznym planem kontroli) prowadzone są kontrole zakładów górniczych prowadzących eksploatację kopalin na podstawie koncesji wydanych przez Starostę Leszczyńskiego oraz kontrole związane z nielegalną eksploatacją kopalin - 20,
- w związku z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów hałasu (stwierdzone na podstawie pomiarów dokonanych przez WIOŚ) wydano decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla:

Zakładu „HERMES” Sp. z o.o. we Włoszakowicach,

Pieczarkarnia Fabian Szmyt ul. Lipowa 26 Wijewo,

Gospodarstwo-Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KORA” Eksport-Import Maciej Kolański Wilkowice ul. Dworcowa 14,

Awarie przemysłowe

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 r. to:

1. eliminowanie i zmniejszanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla mieszkańców i środowiska z tytułu poważnych awarii przemysłowych

➤ Inne działania, nie ujęte w programie

- Na szczeblu powiatu opracowano w 2003 roku „Plan Reagowania Kryzysowego Powiatu Leszczyńskiego” obowiązujący do sierpnia 2008 r., w którym zawarto m. in.

- ocenę i analizę potencjalnych zagrożeń na terenie powiatu mających wpływ na zdrowie, życie, mienie i środowisko mieszkańców powiatu,
- sposoby reagowania na sytuacje kryzysową,
- siły i środki oraz ich możliwości wykorzystania w procesie reagowania kryzysowego.

Celem Planu jest zapewnienie systematycznego, skoordynowanego i efektywnego reagowania powiatu na zdarzenia kryzysowe o skutkach wykraczających poza granice jednej gminy lub takie, które wymagają zaangażowania sił i środków przekraczających możliwości danej gminy.

Działania przewidziane w planie w swoim ogólnym założeniu zmierzają do zapewnienia mieszkańcom ochrony przed niebezpieczeństwami związanymi z wystąpieniem klęsk żywiołowych i katastrof naturalnych, awarii technicznych, katastrof i wypadków wynikających z działalności człowieka, innych zdarzeń naruszających bezpieczeństwo i porządek publiczny.

W celu zapewnienia uzyskania informacji o zagrożeniach oraz ostrzegania i alarmowania ludności w sytuacji ich wystąpienia prowadzony jest stały monitoring zagrożeń poprzez :

- System Wczesnego Ostrzegania (SWO) funkcjonujący w czasie pokoju – dyżurująca sieć specjalistycznych służb takich jak : Komenda Miejska Policji w Lesznie, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie, zakładów pracy stosujących w produkcji lub przechowujących niebezpieczne środki chemiczne (NSCh) Zarząd Dróg Powiatowych, ENEA Zakład Dystrybucji Energii Rejon w Lesznie i w Kościanie oraz System Wykrywania i Alarmowania działający w czasie kryzysu i stanie wojny.
- W celu zapewnienia przepływu informacji o wszelkich zagrożeniach oraz zapewnienia ciągłości przekazywania decyzji Starosty pełniony jest całodobowy dyżur przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Starostwa oraz Gminne Centra Zarządzania Kryzysowego Powiatu Leszczyńskiego.
- Systematyczna aktualizacja elektronicznej Bazy Danych Arcus 2005 Wojewody Wielkopolskiego – baza sił i środków wszystkich jednostek samorządowych woj. wielkopolskiego oraz Planu Reagowania Kryzysowego Powiatu Leszczyńskiego.

Ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach zmniejszania skutków poważnych awarii przemysłowych dofinansowano:

a/ zakup środka neutralizującego „SINTAN” do neutralizacji skażeń chemicznych powstałych podczas katastrof i wypadków drogowych dla Komendy Miejskiej PSP Leszno

b/ zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego GBA 4X2 dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Komendy Miejskiej PSP Leszno.

Edukacja ekologiczna

Aby realizować politykę ochrony środowiska konieczne jest bieżące prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, ochrony wód, gleb, powietrza i ochrony zasobów przyrodniczych. Bardzo ważnym zagadnieniem w edukacji ekologicznej są rzetelne informacje o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. zapewnienie maksymalnej ochrony środowiska, oszczędnego gospodarowania i korzystania z jego zasobów poprzez wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku.

- Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:
 - Wsparcie inicjatyw i działań z zakresu edukacji ekologicznej (konkursy, wystawy, olimpiady itp.) podejmowanych przez szkoły i organizacje pozarządowe (2005-2008).

realizacja zadania:

-wsparcie finansowe konkursów ekologicznych p.t.:

„Młody przyjaciel środowiska” - organizator Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie (udział w nim bierze młodzież ze szkół specjalnych z Kościana, Rawicza, Leszna, Brzezia, Rydzyny),

„Z przyrodą za pan brat, tropem szklanej butelki”- organizator Gminny Zakład Komunalny we Włoszakowicach,

„Szkolne rady na odpady” – organizator Gminny Zakład Komunalny we Włoszakowicach,

„Z przyrodą za pan brat z ekologią na ty” – organizator Gimnazjum Rydzyna,

„Żyj z przyrodą w zgodzie” – organizator Przedszkole Publiczne w Rydzynie

-corocznie Starostwo Powiatowe dofinansowuje akcję „Sprzątanie Świata” .

Uczestnikami akcji jest młodzież szkół ponadgimnazjalnych, gimnazjalnych, podstawowych a także przedszkola. Sprzątane są takie tereny jak : parki, lasy, pobocza dróg, obiekty sportowe.

- sfinansowano i rozpropagowano wśród mieszkańców powiatu broszurę pn.

„Kompost cenny nawóz organiczny”

-wydano broszurę p.t. „15-lecie samorządności w powiecie leszczyńskim”.

- Rozbudowa sieci komputerowej która umożliwi większy dostęp do informacji o stanie środowiska i jego ochronie (2005-2006).

realizacja zadania:

- zakupiono ze środków PFOŚiGW program p.n. „system informacji o środowisku SIOS” , który zawiera publicznie dostępny wykaz danych o korzystaniu ze środowiska na terenie powiatu leszczyńskiego (na bieżąco prowadzony przez Wydział OŚRiL) takich jak:

wnioski o wydanie decyzji, decyzje i postanowienia itd.

- Promocja Programu (zadanie stałe)

realizacja zadania:

- „Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego „ umieszczony został na stronie internetowej Starostwa www.powiat-leszczynski.pl

- „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Leszczyńskiego” umieszczony został również na stronie internetowej Starostwa

➤ **Inne działania, nie ujęte w programie:**

- Wydział OŚRiL był organizatorem wyjazdowego posiedzenia Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska w ramach obchodów „Dnia Ochrony Środowiska”. Celem wyjazdu było zapoznanie członków komisji i pracowników Urzędu z problematyką gospodarki odpadami (prelekcja na temat projektu p.n. „Realizacja systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi dla m. Leszna i gmin subregiony leszczyńskiego” , zwiedzanie sortowni odpadów w Henrykowie, wizyta na składowisku odpadów w Trzebani).

4.1.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona i zrównoważone użytkowanie przyrody i krajobrazu to bardzo ważne działanie wpływające w decydującym stopniu na środowisko.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Należyta i stabilna ochrona obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo
2. Zachowanie i rewitalizacja charakterystycznego dla regionu krajobrazu wiejskiego z właściwą dla niego naturalną bioróżnorodnością.
3. Aktywne i świadome wspieranie ochrony przyrody i krajobrazu przez społeczeństwo powiatu i turystów.

➤ **Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:**

- Wykonanie waloryzacji środowiska przyrodniczego i krajobrazu powiatu (2006-2007)
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i wspólne działania z zakresu edukacji i informacji o zrównoważonym użytkowaniu i ochronie przyrody (na bieżąco)
- Prowadzenie remontu i inwestycji uwzględniając potrzeby gatunków towarzyszących człowiekowi (nietoperze, pustułki, bociany, kawki, jerzyki, wróble, jaskółki) oraz ochronę i zmniejszenie zagrożenia dla miejsc ich rozrodu i przebywania

realizacja zadań:

Brak działań

➤ **Inne działania, nie ujęte w programie:**

- Wsparcie finansowe z PFOŚiGW zadań związanych z ochroną przyrody – tworzenie i uzupełnienie zadrzewień śródpolnych, renowacja parków, ochrona kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem,

- zadanie związane z ochroną kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem na terenie gm. Rydzyna
- nasadzenia śródpolne na terenie gm. Rydzyna, Lipno
- roboty pielęgnacyjno-porządkowe i uzupełniające w parku Zamek SIMP Rydzyna, park przy szpitalu w Górznie
- Wpływ na walory krajobrazowe ma odbudowa i budowa zbiorników małej retencji – udzielono 20 pozwoleń wodno-prawnych na budowę stawów
- dofinansowano ze środków PFOŚiGW modernizację zbiornika retencyjnego w Trzebinach
- Wydział OŚRiL prowadzi rejestr zwierząt gatunków chronionych Konwencją Waszyngtońską CITES Do dnia 31grudnia 2007 zarejestrowano 213 ptaków z 77 gatunków (w tym przeważnie papugi, sokoły, pustułki, bażanty..)

Ochrona lasów

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Zachowanie i zwiększenie istniejących zasobów leśnych
2. Poprawa stanu zdrowotnego lasów
3. Wzrost różnorodności biologicznej systemów leśnych

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- współpraca z leśnikami przy opracowaniu programu i prowadzeniu działań związanych z turystyką i rekreacją oraz innymi ważnymi przedsięwzięciami mającymi wpływ na ochronę przyrody i krajobrazu

realizacja zadań:

Brak działań

- zwiększenie powierzchni leśnej w powiecie, bez zajmowania cennych ekosystemów nieleśnych
- zalesianie gruntów porolnych i nieprzydatnych rolniczo

realizacja zadań:

Zgodnie z ustawą o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia oraz na podstawie umowy zawartej z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie 23

rolników ma wypłacany ekwiwalent przez okres 20 lat za prowadzenie uprawy leśnej (w 2002 i 2003 zalesiono ok. 64 ha)

- kontrola ilości pozyskiwanego drewna przez właścicieli prywatnych

realizacja zadań:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale kompetencji zadań i kompetencji administracji terenowej przekazała nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa starostom. W ramach prowadzonego nadzoru starosta jest zobowiązany do wykonywania na własny koszt uproszczonych planów urządzania lasów dla lasów będących własnością osób fizycznych oraz inwentaryzacji stanu lasu dla lasów będących własnością osób fizycznych i osób prawnych.

Nadzór na w/w lasami Starosta na podstawie podpisanych porozumień powierzył Nadleśnictwom Karczma Borowa, Włoszakowice, Kościan.

Ogółem nadzorem objętych jest ok. 2 329,0 ha

➤ Inne działania, nie ujęte w programie:

- wykonano uproszczone plany urządzenia lasów niepaństwowych i inwentaryzację stanu lasu obejmując urządzeniem w gminie Osieczna ok. 209 ha, w gminie Wijewo ok. 293 ha i gminie Święciechowa ok. 271 ha.

Dla wszystkich właścicieli lasów niepaństwowych wydano 259 decyzji określających zadania gospodarcze do wykonania w okresie 10-ciu lat.

- dokonano oceny udatności zalesień dokonanych w 2002 roku przez 5 właścicieli gruntu (łączna powierzchnia lasów 9,5193 ha),

- co miesiąc Wydział OŚRiL nalicza środki finansowe należne właścicielom gruntów rolnych za zalesienie

- raz na kwartał Wydział OŚRiL występuje do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie z wnioskiem o przekazywanie środków finansowych na wypłaty ekwiwalentów należnych właścicielom gruntów rolnych za wyłączenie tych gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych

- raz w roku Wydział OŚRiL rozlicza się z otrzymanych środków przed ARiMR

Ochrona gleb

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. właściwe użytkowanie istniejących zasobów glebowych ich ochrona i rekultywacja

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- Prowadzenie rejestru terenów zdegradowanych

realizacja zadań:

Nie zaprowadzono. Zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dniem 30.04. 2007 r. rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi obowiązany jest prowadzić wojewoda.

- Rekultywacja i zalesianie zdegradowanych gleb

Mogilnik – składowisko przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach zlokalizowane jest na gruntach wsi Lasocice gm. Święciechowa w obrębie działki o nr ew. 664. Grunty stanowią własność Gminy Święciechowa. Eksploatowany w latach 1973-85 (dane wg informacji WIOŚ – karta mogilnika)

Mogilnik o powierzchni 0,25 ha znajduje się w północno-zachodniej części działki.

W ramach przedsięwzięcia p.n. „Likwidacja mogilników na terenie woj. wielkopolskiego” realizowanego przez Województwo Wielkopolskie likwidacji miało ulec 26 mogilników w tym mogilnik w m. Lasocice. W związku z tym w dniu 31.03.2005 r. Zarząd Powiatu Leszczyńskiego zawarł porozumienie z Zarządem Województwa Wielkopolskiego w sprawie wsparcia finansowego tego zadania ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W dniu 6.10.2006 r. HYDRO-GEOTECHNIKA Sp. z o.o. w Kielcach rozpoczęła likwidację mogilnika.

W trakcie prac wydobyto 51,5 Mg odpadów – odpady agrochemikaliów zawierające substancje niebezpieczne w tym środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności (02 01 08, 06 13 01, 07 04 80). Wykonawca likwidacji mogilnika przekazał odpady do spalarni odpadów prowadzonej przez „SARPI” Sp z o.o. w Dąbrowie Górniczej. Ostatnia partia odpadów wywieziona została 26.10.2006 r.

Decyzją Starosty Leszczyńskiego z dnia 5.02.2007 r. znak OS.I.7663-23/1/06 uzgodniono warunki rekultywacji terenu po zlikwidowanych mogilniku oraz ustalony został kierunek rekultywacji – leśny (decyzja Starosty Leszczyńskiego z dnia 16.03.2007 r. znak GN.VI. 6018/2/07). Termin wykonania rekultywacji określono do 30.06.2007 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego nie dotrzymał terminu wykonania rekultywacji mogilnika w Lasocicach z uwagi na brak środków.

Ochrona zasobów kopalin

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. ochrona złóż kopalin poprzez racjonalne gospodarowanie ich zasobami oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- Nadzór nad prowadzeniem sukcesywnej rekultywacji wyrobisk przez użytkowników

realizacja zadania:

- Wydano 2 decyzję ustalające kierunek rekultywacji po zakończeniu eksploatacji złóż kopalin pospolitych,
- Wydano 2 decyzje uznające rekultywację za zakończoną,
- Udzielono 10 koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych do powierzchni 2 ha i wydobywaniu do 20 tys. m³/rok ,
- Przeprowadzono 20 kontroli kopalni oraz interwencji w związku z nielegalnym wydobywaniem kopalin

- Prowadzenie rejestru terenów zdegradowanych

realizacja zadania:

Nie jest zaprowadzony. Zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dniem 30.04. 2007 r. rejestr zawierający informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi obowiązany jest prowadzić wojewoda.

- Rekultywacja terenów zdegradowanych

realizacja zadania:

Starostwo nie prowadziło rekultywacji ponieważ nie zaistniała taka potrzeba.

4.1.3. Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne

Ochrona jakości wód podziemnych

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu i turystom odpowiedniej jakości wody do picia.
2. Poprawę jakości wody do celów pitnych.

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- Uzgodnienie z Urzędem Wojewódzkim możliwości wykorzystania istniejącego „*Bilansu wód podziemnych powiatu leszczyńskiego – lipiec 2002*” na potrzeby Starostwa,
- Prowadzenie rejestru ujęć pozwalającego na śledzenie aktualnego gospodarowania wodami podziemnymi (od 2007 roku),
- Wystąpienie do właścicieli ujęć o potwierdzenie stanu faktycznego ujęcia (od 2007 roku),

realizacja zadań:

- Ze środków PFOŚiGW ” na potrzeby Wydziału OŚRi L zakupiono opracowanie p.n. „*Bilans wód podziemnych powiatu leszczyńskiego – lipiec 2002*” .

➤ Inne działania, nie ujęte w programie:

- Przyjęto 10 dokumentacji hydrogeologicznych dotyczących warunków hydrogeologicznych i ujęć wód
- Udzielono 9 pozwoleń wodno-prawnych w zakresie poboru wód podziemnych

Ochrona jakości wód powierzchniowych

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych realizowana jest poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej.
2. Ograniczenie spływu do wód powierzchniowych azotanów pochodzenia rolniczego.

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- Realizacja zadań wynikających z programu dla „obszarów azotanowych”
- Wsparcie finansowe rolników w zakresie budowy płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę (2005-2008)

realizacja zadań:

- ograniczanie zagrożeń środowiska w zakresie rolnictwa (skuteczne egzekwowanie zapisów prawnych regulujących oddziaływanie rolnictwa na środowisko –uzgadnianie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, wydawanie pozwoleń na budowę płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę, realizacja zadań wynikających z ustanowienia obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych dla zlewni Orli (w obrębie gm. Rydzyna) oraz dla zlewni Rowu Polskiego (w obrębie gm. Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna , Świąciechowa).

Tabela 5 Pozwolenia na budowę i zgłoszenia płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę w latach 2005 – 2007.

Lata	2005	2006	2007
płyty obornikowe	16	258	76
<i>zbiorniki na gnojówkę i gnojownicę</i>	8	112	25

- nie jest przewidziane wsparcie finansowe z PFOŚiGW na budowę płyt

➤ **Inne działania, nie ujęte w programie:**

- wydawanie pozwoleń wodno-prawnych na odprowadzanie wód deszczowych ujętych w systemy kanalizacyjne – 28 pozwoleń,
- wydawanie pozwoleń na odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi dla 9 oczyszczalni ścieków (komunalnych, zakładowych),
- opiniowanie i uzgadnianie przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia – 345 opinii i uzgodnień,
- udzielono 6 pozwoleń wodno-prawnych w zakresie poboru wód powierzchniowych

Gospodarka odpadami

„Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Leszczyńskiego” stanowiący osobny dokument jest częścią Programu Ochrony Środowiska.

Na terenie powiatu leszczyńskiego w m. Trzebania (gm. Osieczna) w latach 2006 - 2009 realizowana miała być będzie największa inwestycja ekologiczna pn. „Realizacja systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi dla miasta Leszna i gmin subregionu leszczyńskiego”. W ramach przedsięwzięcia mają zostać zamknięte, a następnie poddane rekultywacji istniejące wysypiska w Moraczewie, Brennie i Krzemieniewie. Ich funkcje przejąć miał zakład w Trzebani. Jednostką wiodącą jest powiat grodzki Leszno.

Plan gospodarki odpadami nie poruszał zagadnień związanych z odpadami azbestowymi.

➤ **Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:**

- informowanie i wskazywanie właścicielom nieruchomości o nałożonych obowiązkach wynikających z ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz z ustawy o *zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*

realizacja zadania:

- Zaproponowano gminom dofinansowanie do gminnych programów utylizacji azbestu z PFOŚiGW (z propozycji skorzystały 2 gminy: Lipno i Rydzyna),
- Rozprowadzono poprzez szkoły ulotki świadczące o szkodliwości azbestu oraz metodach jego utylizacji.

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie powiatu wg prowadzonych badań nie ma przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Głównym problemem w powiecie jest emisja niska, którą należy ograniczyć.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. Spełnienie wymagań ustawodawstwa Unii Europejskiej w zakresie jakości powietrza na terenie całego powiatu oraz utrzymanie obecnej jakości powietrza.

➤ Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:

- Regulowanie stanu formalno-prawnego dla podmiotów gospodarczych w związku z wprowadzaniem pyłów i gazów do powietrza

realizacja zadania:

- udzielono 11 pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza,
- przyjęto 9 zgłoszeń instalacji z których emisja nie wymaga pozwolenia.

➤ Inne działania, nie ujęte w programie:

- termorenowacja obiektu starostwa – wymiana okien,
- propagowanie wykorzystania energii odnawialnej – wsparcie 1 zadania ze środków PFOŚiGW - wykorzystanie energii słonecznej.

Hałas

Na terenie powiatu dominującym źródłem hałasu w środowisku jest ruch drogowy w szczególności na terenach zabudowanych.

Cele średniookresowe i kierunki działań do 2015 roku to:

1. zmniejszenie uciążliwości hałasu, zwłaszcza na terenach zabudowanych

- Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji określone w programie na lata 2005-2008:
 - Uzyskanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu przez zakłady wskazane przez WIOŚ

realizacja zadania:

Na podstawie pomiarów hałasu wykonanych przez WIOŚ po stwierdzeniu przekroczeń dopuszczalnych norm określonych *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826)* Wydział OŚRiL wydaje decyzje określającą dopuszczalny poziom hałasu – 4 decyzje wydano.

- Inne działania, nie ujęte w programie:
 - zmniejszenie uciążliwości hałasu, zwłaszcza na terenach zabudowanych-
 - a/ prowadzona modernizacja dróg,
 - b/ wybudowanie obwodnicy Święciechowy.

4.2. Zarządzanie programem ochrony środowiska

Wszelkie działania na rzecz ochrony środowiska realizowane są przy pomocy instrumentów, które podzielić można na cztery grupy: prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

4.2.1. Instrumenty prawne

Najważniejsze kompetencje i zadania starosty wynikają z następujących aktów prawnych :

- *Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.(Dz. U. z 2008 r. Nr 25 , poz. 150 ze zm.)*
- *Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239 poz.2019)*

- *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz. 1947 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 28 września 1991 o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45 poz 435 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880)*
- *Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 1999 r. Nr 66 poz. 750 ze zm.)*

Do najważniejszych zadań starosty należy przede wszystkim wydawanie decyzji administracyjnych tzw. „**pozwoleń ekologicznych**”, które w rzeczywistości przybierają różne nazwy (decyzje, pozwolenia, opinie, uzgodnienia, zezwolenia):

- wydawanie pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii (pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, wytwarzanie odpadów),
- wydawanie pozwoleń wodno-prawnych na pobór wód,
- ustanawianie na wniosek, strefy ochronnej ujęcia wody obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej,
- wydawanie decyzji zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- udzielanie koncesji geologicznych na rozpoznawanie i eksploatację surowców mineralnych,
- uzgadnianie i opiniowanie w zakresie ochrony środowiska planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dla których sporządzenie raportu może być wymagane na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia ,
- zatwierdzanie uproszczonego planu urządzania lasu (dotyczy lasów niepaństwowych),
- zezwolenia na wycinkę drzew na mieniu komunalnym,
- decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu,

- wydawanie zezwoleń uprawniających do amatorskiego połowu ryb – karty wędkarskie,

Bardzo ważnym instrumentem prawnym służącym właściwemu gospodarowaniu zasobami środowiska są **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego**, które mają rangę obowiązującego powszechnie prawa miejscowego. Zadania te realizowane są przez gminy.

Na podstawie *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717)* powstała przy Staroście Powiatowa Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna jako organ doradczy Starosty Leszczyńskiego oraz jako organ doradczy Wójtów i Burmistrzów Gmin Powiatu Leszczyńskiego.

Opiniuje dokumenty planistyczne (projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin).

W okresie od 2005 do 2007 r. zaopiniowano 19 dokumentów planistycznych.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się **monitoring**. Prowadzony jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak również w odniesieniu do ilości zasobów środowiskowych. W przypadku powiatu leszczyńskiego zadania te realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Wyniki badań publikowane są w okresowych sprawozdaniach i raportach rocznych.

4.2.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą:

- Opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- Administracyjne kary pieniężne,
- Opłaty produktowe i depozytowe,
- Kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z innych funduszy,

- Pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów.

Należy także wspomnieć o tworzeniu nowych mechanizmów ekologicznych:

- Wprowadzanie ubezpieczeń ekologicznych od odpowiedzialności cywilnej za szkody spowodowane poważnymi awariami przemysłowymi i transportowymi
- Tworzenie rynku uprawnień do emisji zanieczyszczeń (zbywanie pozwoleń)

Opłaty i kary zasilają fundusz ochrony środowiska tj. NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz fundusze powiatowe i gminne ściśle według zdefiniowanych zasad podziału podanych w ustawie *Prawo ochrony środowiska*. Powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej utworzone zostały na początku roku 1999 wraz z utworzeniem nowego – powiatowego szczebla administracji państwowej. Przekazywane na rachunek starostwa środki mają charakter działu celowego w budżecie powiatu. Fundusz ten nie ma osobowości prawnej.

Znaczna część zadań określona w Programie finansowana będzie z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który wydatkowany jest na przedsięwzięcia związane z gospodarką wodno-ściekową, ochroną przyrody, edukacją ekologiczną jak również wspierane są projekty związane z wykorzystaniem energii odnawialnej przedstawia zestawienie poniżej.

Wydatkowanie środków PFOŚiGW przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6 Gospodarowanie Powiatowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2006 – 2007

Wydatki w złotych:	2006	2007
gospodarka ściekowa i ochrona wód	60 520	43 127
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0	0
gospodarka odpadami	25 027	55 119
pozostałe dziedziny np. edukacja	1832	24 231
R a z e m:	87 379	122 477

4.2.3. Instrumenty społeczne

Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizacji edukacji ekologicznej. Starostwo Powiatowe będzie maksymalnie wykorzystywało nowoczesne środki komunikowania się.

Na stronie internetowej Starostwa www.powiat-leszczyński.pl umieszczone zostały :

- „Program ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego”,
- „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Leszczyńskiego”.

ponadto prowadzony jest publicznie dostępny wykaz danych o korzystaniu ze środowiska na terenie powiatu leszczyńskiego (program p.n. „system informacji o środowisku SIOS”).

Edukacja ekologiczna to różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw.

Starostwo wspierać będzie inicjatywy i działania z zakresu edukacji ekologicznej - konkursy, wystawy, olimpiady itp. podejmowane przez szkoły i organizacje pozarządowe. Podejmowane będą działania związane z akcją „sprzątanie świata” .

4.2.4. Instrumenty strukturalne

Instrumenty strukturalne rozumiane są jako narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych. Są to przede wszystkim strategie i programy. Program jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2015 roku jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2005-2008).

5. Podsumowanie i wnioski

5.1. Określenie stopnia wykonania przedsięwzięć określonych w Programie

W rozdziale 4 niniejszego opracowania dokonano analizy działań podjętych przez starostę i jednostki podległe w zakresie realizacji przedsięwzięć określonych w Programie.

Przedstawiono również inne działania na rzecz ochrony środowiska, które nie zostały uwzględnione w Programie.

Analizując przyjęte w programie zadania i działania realizowane stwierdzić można, iż są znaczne rozbieżności, dlatego trudno ocenić stopień wykonania przedsięwzięć określonych w Programie. Ponadto **w Programie nie zawarto mechanizmów, zasad i kryteriów oceny stopnia realizacji przyjętych celów, więc wszystkie oceny mogą być odbierane i oceniane jako subiektywne. Dopuszczenie do takiej formuły w ocenianym programie należy uznać za poważne niedopatrzenie, czyniące zeń właściwie listę życzeń a nie narzędzie działania.**

5.1.1. Generalna ocena realizacji zadań

- Rzetelnie i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów realizowane są zadania starosty w zakresie tzw. „pozwoleń ekologicznych”.
- W miarę możliwości finansowych poprawiany jest stan techniczny dróg powiatowych.
- Brak działań w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji ekologicznej (wskazany byłby dodatkowy etat w starostwie).

5.2. Trudności we wdrażaniu Programu

- Brak studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego był przeszkodą do przekwalifikowywania gruntów z rolnych pod zalesienia.

Z tego powodu w 2005 r. zalesiono tylko 12,56 ha ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

- Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest powodem wydłużania dla inwestorów czasu uzyskiwania pozwoleń na budowę.
- Na znacznej części powierzchni powiatu leszczyńskiego ustanowione są formy ochrony przyrody.

Brak planów ochrony dla parków oraz dla obszarów Natura 2000 wywołuje niezadowolenie samorządów, inwestorów, rolników. Gminy (z racji istniejących form ochrony) oczekiwałyby znacznego wsparcia finansowego dla inwestycji proekologicznych. Wydłuża się proces inwestycyjny dla przedsiębiorców, rolnicy są niezadowoleni z ograniczeń i braku rekompensaty.

- Po reformie administracyjnej powiat leszczyński otrzymał w zarząd prawie 400 km dróg. Ich stan techniczny, przez wieloletnie zaniedbania pozostawia wiele do życzenia. Remonty, modernizacje i poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych wymaga znacznych nakładów finansowych.
- Środki finansowe na ochronę środowiska (Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), jakimi dysponuje Starosta są niewielkie i nie jest możliwe wspieranie wszystkich inicjatyw na rzecz ochrony środowiska. Zgodnie z obowiązującym regulaminem w sprawie zasad udzielania dotacji z PFOŚiGW przyjętym uchwałą Rady Powiatu Leszczyńskiego Nr XXIV /174/05 z dnia 8.11.2005 r. corocznie w terminie do 31.12. każdego roku poprzedzającego realizację zadania można składać wnioski o dofinansowanie (dotyczy jednostek organizacyjnych Starostwa) lub udzielenie dotacji na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Dotacji i dofinansowania udziela Zarząd Powiatu na podstawie uchwalonego przez Radę Powiatu rocznego planu przychodów i rozchodów PFOŚiGW.

Przy wyborze i ocenie wniosków Zarząd Powiatu kieruje się następującymi kryteriami ujętymi w regulaminie:

- kryterium efektywności ekologicznej,
- kryterium efektywności ekonomicznej,
- kryterium zasięgu oddziaływania,
- kryterium spełnienia przez wnioskodawcę wymogów formalnych wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów prawa, a także z zasad zawartych w regulaminie,

5.3. Wnioski z ustaleń

„Programu ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego” nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym.

Wdrażanie „Programu ochrony środowiska dla powiatu leszczyńskiego” będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocena rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn rozbieżności

Z uwagi na fakt, iż w Programie nie zawarto mechanizmów, zasad i kryteriów oceny stopnia realizacji przyjętych celów, wykonanie tych ocen będzie utrudnione, niejednoznaczne, subiektywne. Jest więc niezbędnym, aby program uzupełnić o te, kardynalne, elementy.

Zarząd Powiatu zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata raportów o wykonaniu Programu i przedstawiania ich Radzie Powiatu. Wymóg obiektywizacji i tworzenia konstruktywnych podstaw do modernizacji i uzupełnień Programu Ochrony Środowiska wymaga więc wspomnianych uzupełnień.

W niniejszym opracowaniu – zgodnie z założeniem - dokonano **analizy zadań przyjętych w Programie, a wykonanych do 31 grudnia 2007 r.**

Powyższe wnioski są wynikiem analizy działań - realizacji zadań dla powiatu wyznaczonych w Programie (oraz działań dodatkowych) przeprowadzonej w rozdziale 4.1.

W opracowaniu przedstawiono przedsięwzięcia przewidziane do realizacji, ich realizacje oraz podjęte inne działania na rzecz ochrony środowiska nie ujęte w Programie w trzech grupach:

- cele i zadania o charakterze systemowym obejmujące:
 - system transportowy,
 - turystykę i rekreację,
 - przemysł,
 - awarie przemysłowe,
 - edukację ekologiczną,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody obejmującą:
 - ochronę przyrody i krajobrazu,
 - ochronę lasów,
 - ochronę gleb,
 - ochronę zasobów kopalin,
- jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne obejmującą:
 - ochronę jakości wód podziemnych,
 - ochronę jakości wód powierzchniowych,
 - gospodarkę odpadami,
 - jakość powietrza atmosferycznego,
 - hałas.

W rozdziale 5.2. omówiono trudności wpływające na wdrażanie Programu. Mimo tak krótkiego okresu jaki upłynął od zatwierdzenia POŚ, nastąpiły zmiany w przepisach na tyle znaczące, że niektóre zadania zapisane w Programie zdezaktualizowały się – utraciły podstawy prawne.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* przewiduje wykonanie aktualizacji Programu co cztery lata, co umożliwi doprowadzenie zapisów Programu do zgodności z obowiązującymi przepisami. Należy jednakże dostosowując program do aktualnego stanu prawnego pamiętać o doposażeniu Programu w podstawowe narzędzie – system

oceny realizacji. Bardzo ważną sprawą będzie określenie priorytetów dla poszczególnych zadań, czasu realizacji oraz skuteczne, trwałe zapewnienie środków finansowych.

Analizując realizację Programu na stopniu powiatu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają głównie samorząd gminny i podmioty gospodarcze.

Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywanych przez samorząd powiatowy (np. „pozwolenia ekologiczne”) determinuje możliwości jego bezpośredniej ochrony.

WNIOSEK PODSTAWOWY: Konieczne jest wprowadzenie mechanizmów oceny celów Programu do jego nowej edycji.

6. Spis literatury i materiałów wykorzystanych w opracowaniu

- [1] Program Ochrony Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2002-2010 – ARCADIS Ekokonrem sp. z o.o. Wrocław
- [2] Program Ochrony Środowiska dla powiatu leszczyńskiego – proGEO sp. z o.o Wrocław Uchwała Nr XXIV/169/05 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 8 listopada 2005 r.
- [3] Plan rozwoju lokalnego powiatu leszczyńskiego na lata 2004-2006 – Zarząd Powiatu - 2004 r. – Uchwała Nr XIII/91/04 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 28 czerwca 2004 r.
- [4] Operacyjny Plan Reagowania Kryzysowego Powiatu Leszczyńskiego Zarządzenie Starosty Leszczyńskiego nr 9/03 z dnia 28 maja 2003 r.
- [5] Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu leszczyńskiego proGEO Sp. z o.o. we Wrocławiu 2003 r. – uchwała Rady Powiatu Leszczyńskiego nr XII/82/04 z 15 czerwca 2004 r.
- [6] Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2004 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu
- [7] Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski, stan na rok 2000, WIOŚ Poznań)
- [8] Województwo Wielkopolskie – podregiony, powiaty i gminy województwa – 2004 – Urząd Statystyczny w Poznaniu
- [9] Kondracki J. 1994 Geografia Polski Mezoregiony Fizyczno-geograficzne Wyd. Nauk. PWN, Warszawa
- [10] Kleczkowski Atlas hydrogeologiczny Polski –PIG, Warszawa
- [11] Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, Ministerstwo Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2004 r.

-
- [12] Strategia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, Sejmik Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2000”
 - [13] Bilans wód podziemnych powiatu leszczyńskiego Hydro-consult sp. z o.o. Poznań lipiec 2003 r.
 - [14] Informacje przekazane przez jednostki podległe staroście i wydziały starostwa
 - [15] Broszura z 2005 r. „Powiat leszczyński”